

ВПЛИВ ДОМІШКИ Fe ТА ТЕРМІЧНОЇ ОБРОБКИ НА ОПТИЧНІ ВЛАСТИВОСТІ TiO₂

П.Д. Мар'янчук¹, М.М. Солован¹, В.В. Брус²

¹*Кафедра електроніки і енергетики, Чернівецький національний
університет ім. Ю. Федьковича, вул. Коцюбинського 2, м. Чернівці,
Україна 58012, e-mail: p.maryanchuk@chnu.edu.ua*

²*Чернівецьке відділення Інституту проблем матеріалознавства НАН
України, вул. І.Вільде 5, м. Чернівці, Україна 58001, e-mail:
victorbrus@mail.ru*

Діоксид титану (TiO₂) є одним з перспективних провідних оксидів металів.

Значний інтерес до дослідження електричних та оптичних властивостей тонких плівок чистого та легованого діоксиду титану обумовлений можливістю їх застосування у високоефективних тонкопліткових сонячних елементах. Легування плівок TiO₂ різними металами, зокрема, Fe дозволяє змінювати ширину забороненої зони матеріалу, що є актуальним при застосуванні у фотоелектричних приладах.

В даній роботі напилення тонких плівок чистого TiO₂ та суміші TiO₂ – Fe (вміст Fe: 1; 5%) проводилося на підкладки з покривного скла в універсальній вакуумній установці Laybold – Heraeus L560 за допомогою електронно-променевого випаровування спресованих таблеток з суміші порошку TiO₂ та Fe у відповідних пропорціях.

Відпал проводили напротязі 5 годин при температурі 773 К в атмосфері повітря в електропечі СНОЛ 15/1300 з мікропроцесорним регулятором температури типу RT26-S765.

Спектри пропускання щойно напилених та відпалених тонких плівок TiO₂ та TiO₂-Fe отримано за допомогою спектрофотометра СФ-2000. Експериментальні точки знімалися в області довжин хвиль 200 – 1100 нм з кроком 1 нм.

Для визначення оптичних констант матеріалу досліджуваних тонких плівок застосовано конвертний метод. Даний метод був розроблений для аналізу спектрів пропускання з екстремальними точками, які обумовлені інтерференційними явищами у тонких плівках. За допомогою конвертного методу було визначено товщини плівок d та основні оптичні константи, зокрема, показник заломлення $n(\lambda)$, коефіцієнт поглинання $\alpha(\lambda)$ та екстинції $k(\lambda)$ в залежності від довжини хвилі.

На основі залежностей $\alpha^2 = f(h\nu)$ визначено ширину забороненої зони тонкої плівки TiO₂ до відпалу $E_g=3.41$ еВ, після відпалу $E_g=3.08$ еВ, та суміші TiO₂-Fe (вміст Fe: 1%) до відпалу $E_g=3.13$ еВ, після відпалу $E_g=3.04$ еВ.